

RETEN I NYKØBING FALSTER DOM

afsagt den 19. december 2025

Sag BS-9735/2025-NYK

Sagsøger

(advokat Christian F. Jensen)

mod

Sagsøgte

(advokat Martin Dahl Pedersen)

og

GYLDENDAL A/S

(advokat Martin Dahl Pedersen)

Denne afgørelse er truffet af Dommer.

Sagens baggrund og parternes påstande

Retten har modtaget sagen den 20. februar 2025.

Sagen drejer sig om, hvorvidt bogen med titlen "Titel 1", der er skrevet af Sagsøgte og udgivet af Gyldendal A/S Dato 1 2024 indeholder ærekrænkelser af Sagsøger.

Sagsøger har nedlagt følgende påstande:

”

1.

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at offentlig fremsættelse d. Dato 1 2024 af følgende udsagn i bogudgivelsen 'Titel 1' var uberettiget:

a)

I bogens s. 255:

"Han truede dem til at afstå fra at købe. Han brød ind hos dem en sen aften og beordrede dem til at forsvinde.

...

"Det lykkedes Fiktivt navn 1 at tvinge dem ud af bygningen."

b)

S. 256:

"Nogle dage senere er der nogen, som er vidne til en stærkt beruset Fiktivt navn 1 fræsende op ad Fiktiv vej 1, imens han råber: 'Tror I, jeg er bange for jer, I forpulede ø-bønder, tror I virkelig, jeg er bange for jer?'"

c)

S. 333:

"Fiktivt navn 1 havde det med at køre fra sin bopæl på Fiktiv vej 1 til Fiktivt område i sin orange Pontiac Firebird uden nummerplade."

d)

S. 334:

"Ved firetiden om morgenen vaklede Fiktivt navn 1 ud på vejen for at køre hjem i sin orange bil. Fire mænd dukkede ud af mørket. De flagrede med deres politiskilte og bad om at se kørekort. Det havde Fiktivt navn 1 ikke på sig. Der var ikke så meget at stille op. Han blev taget for spirituskørsel, for ikke at kunne fremvise kørekort, og bilen, som ikke var registreret, blev konfiskeret."

2.

De sagsøgte pålægges bødestraf, jf. straffelovens § 267.

3.

De sagsøgte tilpligtes in solidum til sagsøger at betale kr. 90.000,- med tillæg af sædvanlig procesrente fra sagens anlæg til betaling sker."

Sagsøgte og Gyldendal A/S har nedlagt påstand om frifindelse.

Oplysningerne i sagen

Bogen med titlen ”Titel 1” blev udgivet den Dato 1 2024. Bogen er skrevet af Sagsøgte og er udgivet af forlaget Gyldendal A/S.

Forklaringer

Sagsøger har forklaret blandt andet, at han har en gymnasieuddannelse og en 1-årlig HHX. Han driver et vagtfirma i København og en restaurant på Ø 1.

Advokat Christian F. Jensen dokumenterede fra ekstraktens side 78, ”Titel 1” side 329, hvoraf fremgår:

”Han serverede kylling med bagte kartofler og en ret af ovnstegte grøntsager til Fiktivt navn 2, som er vegetar, i en art lunefuld dans. En udmærket kok. Fornemmelsen var, at hans tilsyneladende imødekommethed hvert øjeblik kunne vende til det modsatte. Han dominerede lokalet med sin store krop. Han solgte dyre vine til udvalgte øboere. En af dem var milliardær, ejeren af en Bank. ”

Sagsøger forklarede hertil, at det er en én-til-én-beskrivelse af en aften, hvor Sagsøgte og Fiktivt navn 2 boede hos ham via Airbnb. Milliardæren, der henvises til, er Person 1, og Bank. Han er helt overbevist om, at karakteren Fiktivt navn 1 i bogen er ham. Han fortalte den aften, at han er securityvagt.

Advokat Christian F. Jensen dokumenterede fra ekstraktens side 76, ”Titel 1” side 355, hvoraf fremgår:

”Fiktivt navn 3 og Fiktivt navn 4, som vi i sin tid lærte at kende ved Fiktiv restaurant, havde forpagtet Fiktiv restaturant af Fiktivt navn 1. Fiktivt navn 1 havde lejet bygningen af en 80-årig kvinde, der var født og opvokset på øen. Hun havde på et tidspunkt ytret ønske om at sælge bygningen. Fiktivt navn 3 og Fiktivt navn 4 havde forhørt sig hos hende, om ikke hun kunne sælge til dem, så de kunne fortsætte med at køre restauranten, som da endelig ville være deres. Det fandt Fiktivt navn 1 ud af. Han blev rasende. Det var at gå bagom hans ryg. Han truede dem til afstå fra at købe. Han brød ind hos dem en sen aften og beordrede dem til at forsvinde. Deres to børn på 8 og 17 vågnede ved, at en fremmed mand var brudt ind i deres stue og råbte op og skubbende til ting og til møbler. Det lykkedes Fiktivt navn 1 at tvinge dem ud af bygningen. De levede nogle uger i stor uvished, men da den gamle ø-kroejer måtte kapitulere, lejede de kroen og etablerede en ny restaurant ”

Sagsøger forklarede hertil, at det er korrekt, at han havde bortforpagtet restauranten. Hele afsnittet er en én-til-én-gengivelse af virkeligheden bortset fra lovbruddene. Alt andet er korrekt. Det er korrekt, at han satte ”Fiktivt navn 3 og Fiktivt navn 4” ud. De hedder i virkeligheden Person 2 og Person 3. Han har dog ikke truet dem. Han fandt ud af, hvad de havde gang i, idet de ikke havde nogen fødeva

regodkendelse og ikke nogen alkoholbevilling. Han blev et par dage efter ringet op af politiet. Gengivelsen er forpagternes narrativ. Sagsøgte har det fra Person 2 og Person 3, for de er venner privat. Han brød ikke ind hos dem. I virkelig heden skete der det, at politiet bad dem om at forlade stedet.

Advokat Christian F. Jensen dokumenterede fra ekstraktens side 77, ”Titel 1” side 256, hvoraf fremgår:

”Nogle dage senere er der nogen, som er vidne til en stærkt beruset Fiktivt navn 1 fræsende op ad Fiktiv vej 1, imens han råber:

”Tror I, jeg er bange for jer, I forpulede ø-bønder, ha, tror I virkelig, jeg er bange for jer?”

Sagsøger forklarede hertil, at han ikke har kørt spirituskørsel.

Advokat Christian F. Jensen dokumenterede fra ekstraktens side 79, ”Titel 1” side 333, hvoraf fremgår:

”Fiktivt navn 1 havde det med at køre fra sin bopæl på Fiktiv vej 1 til Fiktivt område i sin orange Pontiac Firebird uden nummerplade.”

Sagsøger forklarede hertil, at han ikke var ejer af en orange bil. Han havde en hvid Mercedes SLK. Han kørte ad den vej fra sit hjem til restauranten, som det er beskrevet i bogen. Han kørte ikke uden nummerplade.

Advokat Christian F. Jensen dokumenterede fra ekstraktens side 80, ”Titel 1” side 334, hvoraf fremgår:

”Ved firetiden om morgenen vaklede Fiktivt navn 1 ud på vejen for at køre hjem i sin orange bil. Fire mænd dukkede ud af mørket. De flagrede med deres politiskilte og bad om at se kørekort. Det havde Fiktivt navn 1 ikke på sig. Der var ikke så meget at stille op. Han blev taget for spirituskørsel, for ikke at kunne fremvise kørekort, og bilen, som ikke var registreret, blev konfiskeret.”

Hertil forklarede Sagsøger, at der aldrig har fundet noget sådant sted. De faktuelle forhold, der er beskrevet, lever op til beskrivelsen af ham. Han har stået bag baren i restauranten. Han kørte i sin bil ned til havnen. Alt, hvad der lader op til det kriminelle, er fuldstændig gengivet en til en i overensstemmelse med virkeligheden.

Sagsøger forklarede videre, at der på grund af bogen er nogen, der tror, at de strafbare beskrivelser er korrekte. Det er gæster, som er kommet på restauranten, og han er blevet kontaktet på Facebook. Det er ikke hans nære venner. Hans nære venner har kun drillet ham med det. Han var på tidspunktet for bo

gens udgivelse aktiv i politik. Bogen var oppe at vende på landsplan i partiet på grund af dette. Folk kan ikke skelne mellem, hvad der er virkeligt, og hvad der ikke er virkeligt. Selv på Ø 1 er der nogen, der tror, at det, der er beskrevet i bogen, er 100 procent rigtigt, for Sagsøgte har en mindre fanklub på Ø 1, der er overbeviste om, at det, der er skrevet, er rigtigt. 95 procent af det, der er beskrevet i bogen, er korrekt beskrevet ned til mindste detalje. Hans hus er beskrevet. Hans biler er beskrevet. Han skiftede bil på et tidspunkt. Han skiftede dog bil til en Aston Martin og ikke en Lamborghini. Det er hans og mange andres opfattelse, at han er let genkendelig. Beskyldningerne kan få betydning for hans vagtvirksomhed, når han skal forny sin autorisation.

Han har ikke selv taget kontakt til pressen, men han har beredvilligt svaret på deres spørgsmål. Han er på baggrund af bogens indhold blevet kontaktet af venner, bekendte, familie, lokale og gæster. Restauranten har på nuværende tidspunkt ikke haft åbent i et stykke tid. Da sagen var ”på sit højeste”, havde restauranten åbent i weekender. Han kan ikke huske, hvornår der kom gæster og henvendte sig til ham. Han købte bogen et par uger efter, at den udkom. Han har læst hele bogen. Han mener, at det tog et par dage.

Foreholdt at TV2 ØST den 4. september 2024 havde et interview med ham, forklarede han, at han går ud fra, at han på det tidspunkt havde læst hele bogen. Han læser i øvrigt sjældent skønlitteratur.

Dem, der kender ham godt, ved godt, at han ikke har begået de strafbare forhold, som karakteren Fiktivt navn 1 begår i bogen, men andre har troet på det, der stod i bogen.

Han rejste kravet mod Gyldendal A/S og Sagsøgte cirka et halvt år efter, idet den advokat, som han først henvendte sig til, syltede sagen, og herefter skiftede han advokat. Der gik lidt tid med det.

Han har talt med mange mennesker fra Ø 1 om bogen. I august/september 2024 havde han bopæl på Ø 1 og tilbragte cirka 50 procent af sin tid på Ø 1. Han kan ikke huske, om han blev konfronteret af nogen om karakteren Fiktivt navn 1, før han var blevet interviewet af TV2 ØST. Han ved ikke, hvordan TV2 ØST fik kontakt til ham, måske på grund af den store debat der var på Facebook eller måske på grund af interessen fra Folketidende. Han undrede sig ikke selv over, at TV2 ØST kontaktede ham. Det var naturligt, at de interesserede sig for sagen.

Sagsøgte har forklaret blandt andet, at han er forfatter til bogen ”Titel 1”. Han har altid opfattet sig selv som lyriker/poet. Han debuterede med en digtsamling i 1984. Han har boet i udlandet i mange år, herunder i Peru i 14 år. Han har altid drømt om at skrive prosa . Han opfandt genren rejseminder.

Han har skrevet en enkelt roman, der hedder ”Titel 2” og en samling historier, som han kalder for vandrehistorier og hertil kommer hans digtsamlinger. Hvis han ikke mener, at der er en glød i sproget, så interesserer prosa ham ikke. Han skrev rejseromanen ”Titel 3”, men så gik han væk fra rejsemindegenren.

”Titel 3” er også autofiktion. Den er betydeligt meget tættere på virkelige den end ”Titel 1”. Han ser ”Titel 1” som en to'er. Hovedpersonernes navne er igen ”Fiktivt navn 16 og Fiktivt navn 2”. ”Titel 1” er således en fortsættelse af ”Titel 3”. ”Titel 1” griber på mange måder fat i det, som en klassisk roman består af. Den er komponeret, skrevet og digtet og har en sindrig komposition, som har krævet, at han har siet halvdelen af det oprindelige stof fra. Han har via sit arbejde med sproget fået karakterdannelserne til at hænge sammen. Karaktererne i bogen er en blanding af virkelige mennesker, der har inspireret ham, og opdigtede karakter. Det hele er dog gået igennem den formative proces, som det er at skrive. Han tager det ind som indtryk og sender det ud som et udtryk. For ham handler det om, at sproget og karaktererne skal leve. Hvis sproget ikke lever, så sier han det fra. Karaktererne skal leve. Det hele ender med et sindrigt mønster spækket med underfundige litterære citater.

Der er i bogen referencer til øvrige forfatteres værker og beskrivelser i disse værker, blandt andet henviser sætningen ”med pæren åbent og strakt frem” til et digt af Henrik Nordbrandt, ligesom beskrivelsen af, at de nåede færgen, hen viser til Johannes V. Jensens ”De nåede færgen”. Det var udtryk for en navnløs kærlighed, da færgen vendte om, og de blev taget med. Han har vendt det om, for der var ingen kister. Han har i slutningen af bogen ligeledes lavet en slags omvendt genskrivning af James Joyces ”The Dead”. Sønnen Fiktivt navn 13 opfinder også et digt i bogen, der handler om grågæs. Digtet har reference til H.C. Andersens ”Den Grimme Ælling”.

Romanen er fiktion, da han anvender et transformeret sprog, der digter alting om. Han laver om på karakterer og figurer, og de får et navn, som han har bestemt. Fiktiv restaurant er et ordspil i forhold til safariparken Knuthenborg, idet de altid sagde Fiktiv restaurant, når de kørte forbi Knuthenborg. Hans inspiration til romanen er egentlig en slags antiinspiration. Den kommer af frygten for at sidde fast. Han og hans kone har besluttet sig for at slå rødder.

De har levet et nomadeliv. Hvis ikke han skriver, så syntes han ikke, at han levede. De ankom til et nyt sted, som viste sig at være en ø. De opdagede, at øen er et sluttet univers, og pludselig, hvis man vender blikket nedad, så strømmer inspirationen udad. Bogens røde tråd er en rejse. Denne rejse begynder med håbet om det ukendte. Det handler om at leve en drøm og opleve, at drømmen bri

ster. På et tidspunkt ligger drømmen i ruiner, og det ender med erkendelsen af, at verden er et midlertidigt sted, som vi skal videre fra.

Advokat Martin Dahl Pedersen oplæste fra ekstraktens side 88, begyndelsen af ”Titel 1” , hvorefter fremgår:

”Titel 1,

latin for ø.

Et område i hjernen

for sinds- og kropsbevidsthed,

gør mennesket i stand til at føle smerte.”

Sagsøgte forklarede hertil, at det indrammer hele projektet, for ”Titel 1” er også et indre sted. Karakteren Fiktivt navn 16 er baseret på ham. Han har dog ændret karakteren i forhold til sig selv, idet karakteren Fiktivt navn 16 gør andre ting end ham og oplever angst og humor på en anden måde, end han selv gør.

Han har ikke talt, hvor mange bi-personer, der er i ”Titel 1” . Der er måske 100, og de er alle taget meget primitivt op. De er absolut ikke karikaturer. Han holder meget af sine karakterer. De er karakteriseret ved at have en helt defineret rolle i denne mærkelige særverden. Øen har sin egen stemme. Karaktererne er ikke et produkt af fortællerens egen vurdering, men øens sladder har født dem via rygter og sladder. Øen er en hovedkarakter, og naturen spiller en stor rolle. Mennesket kan ikke kontrollere naturen, men er ved at sætte naturen over styr. Det handler om menneskets faren vild over sig selv. Øen bliver oversvømmet af syndfloden, og kun kirketårnet stikker op.

Han behandler også forholdet mellem land og by i bogen. Han er ikke opinionsdanner. Der er enormt stor forskel på at bo i en storby og i provinsen, og det nærer hans fantasi som forfatter og inspirerede ham. Han vidste ikke dette på forhånd.

Han opfatter bogen som en slags moderne eventyr. H.C. Andersen er en gennemgående figur i fortællingen. Blandt andet skal bogens fortæller holde et foredrag om H.C. Andersen, men da han kommer frem til kroen, er der ingen, der kender til H.C. Andersen. Fortælleren opdager, at han befinder sig i år 1782, og at han er den eneste, der kender H.C. Andersen, og han må sande, at han er endt i en forkert tid og situation. Han læser et af sine egne digte fra 2014, men bliver anset for gal og smidt ud i muddergrøften. Det er det fabulerende i bogen. Drengen Fiktivt navn 13 digter også et eventyr, hvor han omdigter ”Den Grimme Ælling” til en grågåse.

Ø 1 bliver ikke nævnt i fortællingen. Vejnavnene udspringer af hans interesse for stenalderen, vikingetiden og den fjerne historie. Derfor har han opfundet en geografi, herunder Fiktiv vej 2 og Fiktivt område, som han har fra Nordisk Mytologi. Der indgår stenøkser i den vertikale historie, der går ned i tiden i korte rids. I bogen er nævnt ”Ø 2”. Han troede ikke, at der eksisterede en ø, der hed Ø 2. Han har efterfølgende fundet ud af, at der er en ø i Limfjorden, der hedder Ø 2.

Han har karaktererne Fiktivt navn 5 og Fiktivt navn 6 m.v., fordi det var morsomt for ham at digte dem. Fiktivt navn 7 er en karakter, som stammer fra en ond mand fra 1695. Fiktivt navn 8, fandt han ud af, var en uddød adelsslægt.

Karakteren Fiktivt navn 1 passer ind, fordi universet havde brug for en bøllef figur. Det er meget karikeret og så absurd, at der er humor i det. Fiktivt navn 1 er en af utrolig mange bi-karakterer. Der skal være en karakter til at skabe ubalance i universet. Baroerne holder sig i baggrunden. Fiktivt navn 1 er en ikke stabiliserende faktor, der skaber ubalance og er underholdende. Fiktivt navn 1 er ikke Sagsøger, og det kommer han aldrig til at være. Han kender ikke Sagsøger, og han kender ikke hans liv. Det er da sandt, at han har taget udgangspunkt i en oplevelse, som han har haft, og så har han digtet videre fra den. Fiktionens virkelighed er en digtet løgn om virkeligheden. En Pontiac Firebird er den mest absurde racerbil, som han kunne finde. Han syntes, at det var sjovt, at den var orange. Han har ikke tænkt over, hvorfor Fiktivt navn 1 var securityvagt i hovedstaden. Det passede bare meget godt. Man ved ikke, om Fiktivt navn 1 er på øen, eller om han er rejst. Da han rejser, falder der ro på. Da han kommer igen, så opstår der ny uro på øen.

Sagsøger skulle ikke hæftes op på spirituskørsel og voldelig adfærd. Af hørte har alene været drevet af fortællingens kraft. Fiktivt navn 1 har i hans verden intet med Sagsøger at gøre. ”Titel 1” er sit eget fiktive morads/univers. Der er ikke noget personligt anliggende i det. Han var drevet af at fortælle historien. Fiktivt navn 1 skulle foretage sig de ting, som han gør, fordi Sagsøgte havde hørt rygter om bl.a. politiet, der kom sejlene. Det er en god ø-skrøne. Det er sladder, der er faldet ned, og så tager fortælleren det op og sætter historien sammen. Læseren skal ikke få den opfattelse, at det er Sagsøger. Det har ikke det fjerneste med Sagsøger at gøre, og ingen kender Sagsøger.

Han har været på mange øhop som følge af bogen, fra Øland i Sverige til Ærø, og alle siger, ”det ligner min ø”. Det kulørte Andeby-galleri spejler folks oplevelse af, hvordan de er vokset op. Det har han fået at vide af mange. Det er hans drøm, at bogen kan læses som et zen-billede på et større verden. Det er derfor han har fjernet det fra en konkret geografi for at rive det løs fra tid og sted.

Vidne 1 skrev til ham i september 2024. Hun henvendte sig venligt, og han forsøgte at forklare hende sine motiver. De skrev frem og tilbage. Hun var utilfreds med Fiktivt navn 9-karakteren. Han foreslog halvt i spøg at rette ka-
 rakteren Fiktivt navn 9 i det kommende oplag, herunder hendes frisure og en cykel til en knallert. Han mener, at Fiktivt navn 9 er Fiktivt navn 9 og ikke Vidne 1. Han troede, at de var ved at møde hinanden, men så "hældte hun ud" på Facebook, at man kunne henvende sig til forfatteren, hvis man var utilfreds med karaktererne.
 Han tilføjer nu en ny rettelse i hvert nyt, trykt oplag. Hun har fået nissehue med bjælder på og en helt ny cykel. Hvis der ligger en lillebitte hævn i hans bog, så er det den rettelse. Det er kun rent fysiske ændringer. Hvis han begynder at ændre på karakteren Fiktivt navn 1, så taber han karakteren på gulvet. Han har ikke noget udestående med Sagsøger. Han har mødt ham én gang. De har overnattet der en nat. Som det ganske rigtigt er beskrevet i "Titel 1", er det inspireret af den seance, hvor de mødtes.
 Advokat Christian F. Jensen dokumenterede fra ekstraktens side 114, "Titel 1", side 33
" Her, tag din pære tilbage, den ser dejlig ud" .

Han forklarede hertil, at han ikke har givet karakteren nissehue på for at gøre nar af Vidne 1. Han har udviklet karakteren Fiktivt navn 9. Der er ikke nogen, der mere kan komme og sige, at det er mig. Han har foretaget yderligere en ændring. Fiktivt bosted er i virkeligheden Bosted, og der opholder sig nogle udfordrede personer. Han har fjernet Diagnose, fordi han fandt, at diagnosen ikke var nødvendig for fortællingen. Han havde aldrig hørt om Diagnose og blev taget af egen begejstring for or-
 det. Han har ikke drøftet ændringerne med Gyldendal A/S. Han har orienteret redaktøren om ændringerne. Han har selv foretaget ændringerne. Det er hans bog.

Foreholdt Facebookopslag fra Person 4, hvoraf blandt andet fremgår, at hun har prøvet at holde bogen skjult for sin datter, idet datteren måske kunne tro, at det var derfor, at hendes mor gik fra hendes far, forklarede han, at han ikke kan forstå hendes frustration.

Det er ikke Sagsøger, der er beskrevet i bogen. Det er Fiktivt navn 1. Det er korrekt, at han har været i Sagsøgers hus en enkelt gang og har taget udgangspunkt i virkeligheden, og han har brugt det til at skabe karakteren Fiktivt navn 1. Han har ikke brugt Sagsøgers navn, bilmærke eller restaurantens navn. Karakteren Fiktivt navn 1 er voldelig og truende. Sagsøger har ikke kørt spirituskørsel. Det er opdigtet, at han kører spirituskørsel, at politiet kommer derop, at han fremsætter trusler og er voldelig. Han vidste slet ikke, at Sagsøger kørte ned til havnen

og vendte om. Han har ikke nogen viden om, hvad Sagsøger gør i virkelig heden. Den manglende nummerplade tilhører også karakteren Fiktivt navn 1 og har ikke noget med virkeligheden at gøre.

Adspurgte til bogens side 329 bekræftede han, at beskrivelsen ” *Han serverede kylling med bagte kartofler og en ret af ovnstegte grøntsager til Fiktivt navn 2, som er vegetar, i en art lunefuld dans. En udmærket kok* ”, er et meget kort referat af deres besøg hos

Sagsøger. Det er formentlig helt korrekt, at der den aften blev serveret kylling med bagte kartofler og en ret af ovnstegte grøntsager til Fiktivt navn 2. Alle på Ø 1 ved, at Sagsøger er securityvagt. Han tror ikke, at Sagsøger fortalte ham det. De boede hos Sagsøger en enkelt nat.

Adspurgte til bogens side 255 forklarede han, at karaktererne ”Fiktivt navn 3 og Fiktivt navn 4” har udgangspunkt i virkelighedens Person 2 og Vidne 1. Person 2 og Vidne 1 har muligt forpagtet Restaurant af Sagsøger. Det er også muligt, at de ikke har. Sagsøger har lejet bygningen af en 80-årig kvinde, som var født og opvokset på Ø 1. Det er i hvert fald et rygte, som han har grebet. Han har ikke interesseret sig for, om det var sandt eller falsk. Hele beskrivelsen frem til, at Fiktivt navn 1 bliver rasende, er alt sammen noget, han har hørt som rygte på Ø 1. Han har digtet ud fra de rygter, som han har hørt. Han har indskrevet det i en fortælling. Det er for ham fiktion. Beskrivelsen i ”Titel 1” side 255 om, at Fiktivt navn 1 blev rasende, at der opstod en konflikt, at han truede dem til at afstå fra at købe, og at han brød ind hos dem en sen aften og beordrede dem til at forsvinde, er noget, som han har digtet baseret på rygter, som han havde hørt. Han har indskrevet det i en kontekst, hvor det er blevet sin egen fortælling og dermed fiktion. Advokat Christian F. Jensen dokumenterede fra ekstraktens side 77, ”Titel 1” side 256, hvoraf fremgår:

”Nogle dage senere er der nogen, som er vidne til en stærkt beruset Fiktivt navn 1 fræsende op ad Fiktiv vej 1, imens han råber:

Sagsøger forklarede, at det ikke er noget, han har hørt om Sagsøger. Det er fri fantasi. Karakteren Fiktivt navn 10, som er beskrevet i ”Titel 1” side 255, er en reference til en sladderhistorie, der kørte rundt på øen. Sladderhistorien var præcis, som det er beskrevet i bogen.

Advokat Christian F. Jensen dokumenterede fra ekstraktens side 409, ”Titel 1” side 328, hvoraf fremgår:

”Før Fiktivt navn 2 og jeg vidste, hvad Fiktivt navn 1 egentlig stod for, overnattede vi i hans hus på Fiktiv vej 1 ved hjørnet af Fiktiv vej 2, lige over for Fiktivt navn 11's ruin af et hus. Uden for stod Fiktivt navn 1's orange sportsvogn parkeret. Vi kom til øen som fuldstændig uvidende og

havde, via airbnb, lejet et værelse i Fiktivt navn 1's hus for en nat. Vi var på øen for at kigge til drømmehuset, vi havde skrevet under på salgskontrakten, men husets ejere var endnu ikke flyttet ud. Hos Fiktivt navn 1 var alt under ombygning. Der var rå vægge det ene sted, ny malede det andet. Der var trappetæpper med pletter af hvid maling. Der var koldt over det hele, varmepumpen var endnu ikke tilsluttet. ”

Sagsøger forklarede hertil, at han og Fiktivt navn 2 som tidligere forklaret havde lejet et værelse via Airbnb af Sagsøger. Han kan dog ikke huske, om der var ombygning hos Sagsøger. Måske var der trappetæpper med pletter af hvid maling. Han ved ikke, om der var koldt der. Det var Sagsøger, der stod for aftensmaden.

I hans verden er hele teksten en fiktiv roman, så man skal ikke finde ud af, hvad der er opdigtet, og hvad der ikke er opdigtet. Det farer man vild i. Der er ikke nogen forskel at finde rundt i. Når han skriver Fiktiv restaurant, og at restauranteren er securityvagt, har han ikke været optaget af, om nogen vil tænke, at det refererer til virkelige personer. Han kan godt forstå, at nogen siger, at der er lig hedspunkter, men det er ikke en person fra virkeligheden. Det er en fiktiv karakter. Fiktivt navn 12 er hans alterego. Han findes slet ikke. Nogle af karaktererne er inspireret af virkelige mennesker og virkelige møder, andre er ikke.

Der er ikke gengivet én-til-én-samtaler fra virkeligheden i bogen. Han havde nok forventet, at nogle læsere ville genkende ”et eller andet” og ville knurre over det. Fiktivt navn 1 er ikke Sagsøger. Fiktivt navn 9 er ikke Vidne 1. Han har tidligere oplevet, at folk er blevet knotte over hans måde at fremstille noget, som de havde en anden mening om.

Det passede fint til fortællingen, at Fiktivt navn 1 var securityvagt. Han har forklaret, at Fiktiv restaurant kommer fra Knuthenborg. Det har intet med Restaurant at gøre. Sagsøger har ikke en Pontiac Firebird.

Han vil fastholde sin ret til at skrive virkeligheden igennem hans måde at opleve verden på. Han har ikke gennemtænkt, hvordan folk uden for hans verden ville opfatte bogen. Han ved nu mere, end han gjorde før han skrev bogen. Handlingen i ”Titel 1” er fjernet fra lokal geografi. Han har nævnt, at der sejles fra By 1 og ikke fra By 2, som der gøres i virkeligheden. Den omliggende geografi findes jo, og det er tydeligt at ”sydhavet” er inspiration til bogen. Han er inspireret af virkeligheden og skriver ud fra virkeligheden.

Vidne 2 har forklaret bl.a. at han er forlagschef for skønlitteratur på Gyldendal A/S. Han er uddannet i litteraturvidenskab samt russisk og har arbejdet med skønlitteratur i knap 30 år.

Sagsøgte er en meget speciel forfatter. Han har skrevet ca. 25 digtsamlinger. Han har endvidere skrevet en serie prosaværker, romaner, noveller, herunder bl.a. rejseromanen "Titel 3", samt romanen "Titel 1". Vidnet har redigeret 10 af Sagsøgte's bøger.

Der er to redaktører, der har siddet med teksten til "Titel 1", og så har de diskuteret romanen løbende på redaktionsmøder. "Titel 1" er en roman, der tager udgangspunkt i en virkelighed på en meget "Sagsøgte" måde. Det er en kærlighedshistorie mellem to meget forskellige mennesker, Fiktivt navn 16 og Fiktivt navn 2. De er rastløse og vandrende, og de drømmer om at mødes på en fælles ø. De flytter fra storbyen og møder et helt andet fællesskab. Den handler om det almenlydige i, hvordan man flytter fra byen til landet og finder mere enkle former. Det er også en historie om længslen efter at flytte fra storbyen og finde en idyl.

Romanen handler også om andet alment vigtigt, herunder om naturen, der er blevet udpint, om de magtforhold, der er i ethvert fællesskab, om en provins, der er underfinansieret, og om skoler, der har svært ved at fungere. Den omhandler emner, som vi som samfund må diskutere. Hvad gør vi ved områder, der ikke er så privilegerede som storbyen. Det er en meget fabulerende historie.

Det er en fiktiv roman, idet den har forvandlet et virkelighedsgrundlag til en fiktion forstået på den måde, at det er en historie, som man læser som en historie. Skønlitteratur har noget med forvandling at gøre og skal ikke handle om virkeligheden en-til-en.

Vidnet oplæste fra ekstraktens side 195, "Titel 1" side 114:

"Det virrer i mit hoved. Men jeg skriver det, jeg lever. At finde sprækken ind til det sprog, der skaber det, jeg har levet, og flytter det over i en anden virkelighed, skriftens og fiktionens virkelighed, det handler også om det usandsynlige, det kan ikke presses frem.

At finde den åbning. "

og forklarede hertil, at man får et indtryk af, at Sagsøgte ikke har oplevet noget, før han har skrevet det. Virkeligheden findes ikke, før den er skrevet, og så bliver det en fiktiv virkelighed. Romanen handler om de forestillinger, man kan have om virkeligheden. Han beskriver en konkret drøm om at holde en oplæsning, og så er han i år 1784, og der er digte i romanen, så det er tvivlsomt, at romanen beskriver virkeligheden. Stedet, hvor romanen foregår, er også fiktivt og fabulerende, bl.a. idet kirken pludseligt står under vand. Der er nævnt Ø 2 og Område. Tiden er også ustabil, og fortælleren Fiktivt navn 16 har nogle syner, hvor han er flere steder.

Vidnet oplæste fra ekstraktens side 173, ”Titel 1” side 92:

”Vi spiste de pizzaer, som Fiktivt navn 2 havde tilberedt, surdejsbunde, gedeost, gulerod, pur løg, roquefort. Jeg falder i staver. Falder ind i klodens rotation af verdener. Denne kolossale have, som er et univers i sig selv. En have inde i en have inde i en dybere verden. Sære savanne. Om natten. Jeg går i stjernehaven, balancerer på stjernekannten, hop per fra tak til tak. Gennem brændenældeskoven, brombærkrattet, hindbærbuskene. Der opdager vi bålpladsen. Vi plejede at riste kødet over gløderne, uroksens flanker skåret i strimler med vores flinteknive. Drejer rundt på en klode, himmel hernede, haven deroppe. Jeg ligger udstrakt. I båden. Sejler ned ad Madre de Diosfloden i nationalparken Manu i Peru.”

og forklarede, at man går fra noget realistisk om at spise pizza til at være i tvivl om, hvor man er henne. Man kommer ind i en ustabil verden. Man kan være på øen, blandt uroks, i stenalderen, på universets kant og i Peru. Man kan ikke pege på, hvor man præcist er. Romanen foregår ikke et konkret sted eller på et konkret tidspunkt. Der er taget udgangspunkt i virkeligheden, men ud over det så bliver aftrykket bearbejdet og lavet. Der er et væld af personer i romanen, og der er skåret ned på disse, så fortællingen fungerer. Virkeligheden er nogle hændelser, men romaner er fortællinger.

Mange hovedværker i dansk litteratur indeholder beskrivelser af virkeligheden på en fiktiv måde, blandt andre Tove Ditlevsens selvbiografiske romaner samt Hans Kirks ”Fiskerne” og Susanne Brøgers ”En gris som har været oppe at slås kan man ikke stege” .

Romanen har været en stor kunstnerisk succes, der er nomineret til blandt andet det Litteraturpris 1. Romanen er kommet i nogle oplag, og hvad der er afstedkommet af den debat, der har været, kan ikke siges. Sagsøgte er ikke nogen bestsellerforfatter, men han er en dygtig forfatter.

Der er ikke nogen, der har været i tvivl om, at bogen er fiktion. Hvis man ser på prismotivationerne og anmeldelserne, så handler det om at lave springet fra virkeligheden ind til fiktion.

Konsekvensen ved en domfældelse vil være, at man som forfatter er frarøvet muligheden for at skrive om egne oplevelser og om den verden, som man lever i på en særlig litterær måde. Det er en vigtig ting, at man i skønlitteratur ikke skal have et resultat. Ting kan godt være ”uafgørlige” i skønlitteraturen. Man skal ikke stå til regnskab for den måde, som man ser verden. Man kan beskrive verden, som man selv mener, at den ser ud. Selvfølgelig tager en forfatter udgangspunkt i egen erfaring. Det ville være forfærdeligt, hvis man kun måtte skrive journalistisk eller kun måtte skrive om nisser eller ting, der er helt frit op

fundet. Det vil være en meget fattigere måde at være menneske på og en fattigere måde at have fællesskaber på.

På de kollektive redaktionsmøder drøftede de, om det skrevne virkede som tekst. De drøftede generelle spørgsmål om at fortælle en historie, og om forskellige figurer skulle med, og om de fungerede. Fiktivt navn 1 er en integreret del af fortællingen.

Han er en meget kulørt motorbølle, en slags "Orla Frøsnapper". Han har en speciel rolle i fortællingen og er vigtig i fortællingen. Før udgivelsen af "Titel 1" drøftede de ikke figuren Fiktivt navn 1. De talte om, hvorvidt der var noget i romanen, der ikke fungerede. De syntes, at Fiktivt navn 1 fungerede fint. Figuren er en fredsforstyrrelse. Persongalleriet bestod af mærkelige typer fra en peruviansk helbredelse til motorbøller, plantekendere og fotografer. Det er en lille ø, der er befolket af så utrolig mange typer.

De var enige om, at figuren Fiktivt navn 1 fungerede. Det fungerede i fortællingen at have en type som Fiktivt navn 1. Fiktivt navn 1 optræder meget langt inde i bogen, og han er ikke på niveau med Fiktivt navn 16, Fiktivt navn 2, Fiktivt navn 13, Fiktivt navn 14 eller Fiktivt navn 15. Fiktivt navn 1 er klart en lille figur.

Sagsøgte fortalte ikke, at der er en virkelig person, der hedder Sagsøger, der er securityvagt og driver en restaurant. De diskuterer alene det tekstlige, og om det fungerer. Fiktivt navn 1 optræder meget få steder i romanen.

Han bed ikke mærke i karakteren Fiktivt navn 9, der arbejder på et bosted, før udgivelsen. Sagsøgte havde ikke fortalt dem om sygeplejersken Vidne 1 før udgivelsen.

Han bed ikke mærke i karakteren Fiktivt navn 9, der arbejder på et bosted, før udgivelsen. Sagsøgte havde ikke fortalt dem om sygeplejersken Vidne 1 før udgivelsen.

Sagsøgte fortalte ikke, at der var en del af teksten, der var "en-til-en-gengivelser af samtaler", men han nævnte, at der var noget, der var meget virkelig hedstæt. De var klar over, at Sagsøgte boede på Ø 1, og at han tog udgangspunkt i de oplevelser, som han havde på Ø 1, og derfor regnede de med, at han tog udgangspunkt i nogle karakterer eller nogle oplevelser, som han havde på Ø 1. Sagsøgte fortalte, at gengivelsen af det i forhold til skolen var gengivet meget virkelighedstæt. Han fortalte ikke om andre hændelser, der var en-til-en-gengivelser eller meget virkelighedstætte gengivelser.

Han har bemærket, at Fiktivt navn 9 fik nissehue på i de senere oplag. Han blev opmærksom på det på grund af de rettelser, der var til de forskellige oplag. Han drøftede det med Sagsøgte, der oplyste, at han ændrede dialogen med Fiktivt navn 9, idet Sagsøgte alligevel ville have gjort det af stilistiske grunde. Det var i tredje oplag, at Sagsøgte gav hende nissehue på. Sygdomsbetegnelsen Diagnose skulle udgå af bogen, idet Sagsøgte ikke kunne tænke sig at pege så præcist på noget, men gerne ville have et mere generelt udtryk.

relt udsagn.

Vidne 1

har forklaret, at hun er uddannet sygeplejerske og er ansat på et bosted på Ø 1 som sygeplejerske. Det er et specialiseret bosted for borgere med et sjældent syndrom.

Det er korrekt, at hun til Kristelig Dagblad (ekstraktens side 487) har udtalt: *"Jeg føler mig misbrugt og udstillet. Hvis jeg virkelig havde sagt de ting, som det frem går i bogen, så kunne jeg miste mit job"*. Problemet er, at når hun ligner karakteren så meget, som hun ligner Fiktivt navn 9, og karakteren Fiktivt navn 9 kommer med nogle forræde udtalelser om de beboere, som hun passer, så bliver det uforeneligt med hende, og hun risikerer at miste sit arbejde. De forræde udtalelser var, at beboerne ka stede sig over maden. Det er nedgørende beskrivelse af nogle mennesker, der ikke kan forsvare sig.

Foreholdt ekstraktens side 116, "Titel 1" side 35,

"Det er et sted for mennesker med særlige udfordringer.

Hvilke for eksempel?

Nogle af beboerne har en spiseforstyrrelse, de kan ikke altid huske, når de har spist, så man skal passe på, at de ikke tager de andres mad.

Hvordan forhindrer man dem i det?

Så er vi nødt til at låse køleskabet."

forklarede hun at hun har haft samtaler med Sagsøgte, men at det ikke er en nøjagtig gengivelse af en samtale, som hun har haft med Sagsøgte.

Teksten var tidligere skrevet anderledes i bogen. Teksten er nu knapt så udstil lende. Hun har ikke sagt, *"Man skal passe på at de ikke tager de andres mad"*. Det er korrekt, at beboernes specifikke lidelse er taget ud af bogen. Hun bad Sagsøgte om dette i en mailkorrespondance. Hun skrev til Sagsøgte, at hun var ked af at blive udstillet på den måde, og han skrev, at han ville rette i det.

Der er alene 140 personer i Danmark, der har den lidelse, som borgerne på hen des bosteder har. Det er nedgørende. Der er 3 andre bosteder i Danmark. Det er to bosteder i Jylland og et på Sjælland.

Hun blev bekendt med indholdet af bogen en eftermiddag, hvor hun sad med nogle veninder. Hendes veninde Person 5 sagde pludselig *"Vidne 1, du er med"*, og så læste hun højt. De andre sagde. *"Det er jo dig, Vidne 1"*. Hun sagde ikke selv så meget. Det kunne ikke være andre end hende. Der står i teksten, at det er en kvinde, der står på Fiktiv vej 2, der er formet som en Udeladt. Kun en vej er formet som Udeladt på øen, og der er kun én indkørsel med både, traktorer, ATV'er, og beskrivelsen af hendes hår svarede også til hendes frisure. Hendes mand og hans arbejde hos Virksomhed er også nævnt, og samtalen har fundet

sted. Det var ret genkendeligt. Der er Udeladt fastboende på Ø 1, og hertil kommer sommerhusejere.

Foreholdt ekstraktens side 115, hvoraf fremgår

”En kvinde med knaldsort kortklippet hår og en nissehue står med en gammel Velo So - lex knallert i indkørslen til en ejendom bag træer ”

forklarede hun, at hun i det første oplag havde lyst krøllet halvlangt hår og stod med en cykel. Kvinden havde oprindelig ikke nissehue på. Hun tror, at det er en joke, der er lagt ind, efter at hun havde dialogen med Sagsøgte. Hun føler sig latterliggjort på grund af ændringerne.

I første oplag var det meget let at genkende hende. Hun tænker, at det har været tilsigtet, at hun skulle være genkendelig. Det er den letteste måde at skrive en bog på, bare at tage nogle karakterer og misbruge dem. Da bogen kom ud, talte de meget om bogen på Ø 1. Mange kunne genkende sig selv, og hun kunne også genkende mange andre mennesker på Ø 1. Der er nok nogen, der elsker bogen, og nogen, der hader den. Hun tror, at der er flere på Ø 1, der ikke bryder sig om bogen, end der kan lide den.

Hun kunne også hurtigt genkende tre børn. Børnene var beskrevet med deres forældre, og på deres udseende og væremåde. Hun syntes, at det var at udstille børn. Hun ved, at en forælder har givet samtykke, og at en anden forælder ikke har givet samtykke.

Da hun henvendte sig til Sagsøgte, var han indstillet på dialog. Han var indstillet på at skrive med hende på mail. Hun beskrev i en mail, hvad hun var ked af, og hvad hun var vred over i bogen. De havde en længere mailkorrespondance. Hun ønskede, at bogen skulle kaldes tilbage, fordi der er mange, der er kommet til skade og er blevet kede af det på grund af bogen. Der er flere, der ikke har ønsket at stå frem.

Hun kunne genkende Sagsøger i bogen. Det var nemt. Han var genkendelig på grund af navnet Fiktivt navn 1, der minder om Sagsøger, samt restauranten ”

Fiktiv restaurant”, security, og måden han er beskrevet på, herunder det lange hus, hvor han boede. Hun kan ikke genkende, at Sagsøger er voldelig, eller at han skulle have kørt spirituskørsel. Hun kender Sagsøger fra mange sammenhænge. De har siddet i Ø 1 foreningens bestyrelse sammen. Hun har ikke set ham truende. Hun opfatter det, der er beskrevet om Sagsøger, som krænkende.

Vidne 3 har forklaret, at han bor på Ø 1. Han er i dag pensionist og arbejdede indtil for 2 år siden i politiet. Han er nabo til

Sagsøgte. De fik bogen ”Titel 1” samme dag, som den udkom. Persongalleriet sprang i øjnene. Han kunne blandt andet genkende deres fælles nabo Person 6 og hendes nuværende mand samt Person 7's ene søn. Person 7's søn var beskrevet med vanskeligheder. Han kunne også genkende Sagsøger i bogen. Det er Fiktivt navn 1. Han er genkendelig, idet der kun er et sted, der kan beskrives som Fiktiv restaturant. Det er ”Restaturant”, og så én, der kører rundt i den type bil er der kun og kan finde på at lave natdiskotek. Han ved, at Sagsøger er leder af et vagtfirma, og det ville han ikke være, hvis han var voldelig og kørte spiritus kørsel. Så ville han få frataget sin autorisation. Beskrivelserne kunne nok have betydning for hans almindelige anseelse.

Han har talt med flere andre på Ø 1 om bogen, og der er også andre, der føler sig genkendelige. Vidne 1 har følt sig særdeles udstillet. Hun har jf. bogen udtalt sig om noget arbejdsrelateret, der, hvis det stod til trone, kunne få hende fyret.

Den genkendelighed, der er i bogen, er en meget nem genkendelighed. Det er alene Person 6's mand Person 8, der kører i en lille kassevogn med en elmotor, og som ryger en lille pibe. Det er gennemgående, at de mennesker, der er gengivet i bogen, alene kan være én bestemt person. Han ved ikke, om samtalerne er en-engegivelser eller ren fantasi. Han kan dog genkende, at eksempelvis rottefængereren fortæller om sine problemer med skulderen. Han kan ikke forstille sig andet end, at genkendeligheden har været tilsigtet. Det er ikke til at misforstå, hvem personerne er. Han er også selv beskrevet i bogen, som den politimand, der lægger sit skilt ”*på den anden side*” og derved undlader at rende efter nogen polakker, der kører for stærkt. Det ville ikke være en forseelse, og han har også gjort det, for ellers kunne han ikke bo på en lille ø. Han havde som polititjene stemand ikke pligt til at gribe ind. Han er ikke udstillet i bogen.

Han oplever, at beskrivelsen af Fiktivt navn 1 er en udstilling af Sagsøger.

Parternes synspunkter

Sagsøger har i sit påstandsdokument anført:

”...

SAGSFREMSTILLING OG HOVEDANBRINGENDER

Nærværende sag drejer sig om injurier fremsat d. Dato 1 2024 af Sagsøgte og forlag Gyldendal A/S, overfor Sagsøger, i en bog med titlen ”Titel 1”. Bogudgivelsen er fremlagt i sine relevante dele som sagens **bilag 1**.

Udgivelsen er tilgængeliggjort for enhver ved udgivelse af fysiske eksemplarer og digitalt som e-bog og lydbog.

Samtlige påstævnte udsagn andrager faktuelle beskyldninger, som klart er egnet til at nedsætte sagsøger i andres agtelse. De andrager således beskyldninger om bl.a., at sagsøger skulle have begået strafbare forhold i form af trusler, indbrud, selvtægt, ulovlig tvang, spirituskørsel, kørsel uden nummerplade, m.v.

De påstævnte udtalelser er alle retsstridige, idet de alle er usande og vedrører sagsøger, uanset de rent skriveteknisk er fremsat som udsagn om en ”Fiktivt navn 1”. Enhver med blot et begrænset kendskab til f.eks. øens eller sagsøgers forhold kan således genkende ejeren af restauranten ”Fiktiv restaurant”, ”*der var securityvagt forskellige steder i hovedstaden*”, jf. bogens s. 329.

Kriteriet ”en bredere offentlighed”, jf. svarskriftets pkt. 23, er ikke i overensstemmelse med praksis, hvorefter normen for identificering er: ”...*alle som i forvejen havde blot et vist kendskab til forholdene...*”, jf. U 1999.560 H. Det følger af Højesterets praksis, at påstævnte udsagn i en injuriesag skal forstås ud fra, ”...*hvordan en almindelig læser vil opfatte udsagnene ud fra deres indhold og kontekst.*”, U 2016.151. H

Der føres 3 vidner, Vidne 3, Person 9 og Vidne 1, der kan bekræfte, at de – som har et vist kendskab til forholdene på Ø 1 – uden videre har været i stand til at genkende bl.a. sagsøger som om talt i bogen ved brug af en fra de sagsøgte side i salgsøjemed bevidst ineffektiv pseudonymisering. Det estimeres i den forbindelse, at omtrent 99 % af bogens indhold er direkte gengivelser af virkelige begivenheder (samtaler, m.v.), gengivet ”én til én”. Der er således heller ikke tale om et ”*tyde ligt fiktivt univers*”, jf. svarskriftets pkt. 16, eller en sådan ”*kreativ bearbejdning*”, at virkelige personer ikke længere kan genkendes. Der er tværtimod tale om en tilsigtet utilstrækkelig pseudonymisering.

Det samme fremgår af interview med Sagsøgte i DR programmet ”Program” af 22. oktober 2024¹ ..., der er fremlagt som **bilag 8**.

Heraf fremgår bl.a. følgende udsagn:

”*ca. 10:30 til 11:15 – udstiller ikke børnene, men de voksnes manglende ansvar. Ved ikke, hvad jeg skal svare.*”

11:40 – *ens ansvar er, at gøre det så sandt som muligt.*

Er det ansvaret?

Ja.

Okay.

12:20 – rigtig meget er baseret på... 12:40 – hvem er Fiktivt navn 1?

13:10 – i virkeligheden er der Sagsøger. Ja.

13:50 – Fiktivt navn 1 er jo ikke Sagsøger.

14:10 – "hvorfor føler han sig så ramt af det her?"
lad mig komme med et bud.

14:40 – han er da inspirationen til Fiktivt navn 1, men er ikke Sagsøger, fordi jeg aner ikke noget om Sagsøger. 16:10 – mane til besindelse. Det her er jo ikke dig.

20:00 – jeg kan ikke forstå, hvordan det kan have konsekvenser for hendes virkelige liv" (om Vidne 1, der er sygeplejerske)

Det samme fremgår endvidere af en lang række opslag på Facebook, som tillige angiver, at teksterne opfattes af den almindelige læser som beskrivelser af angiveligt virkelige samtaler og hændelser, hvor det ikke står klart fra forfatters og forlags side, at der netop alene skulle være tale om fiktion. Disse er fremlagt som **bilag 2 til 7**.

Til svarskriftets pkt. 17 bemærkes, at brug af øgenavne ikke per se udgør effektiv anonymisering, og heller ikke gør det i dette konkrete tilfælde, som ovennævnte vidner også vil kunne bekræfte. Som sagsøger selv bekræfter det: "Det er ikke en 'dualitet' at beskrive 99% af virkeligheden, for så blot at give folk andre navne og ændre en havns navn fra By 2 til By 1. Sagsøgtes oplevelser er ikke 'transformeret' ved at tildele en person et andet navn. I øvrigt kan de 'fiktive' navne der blev nævnt tidligere, alle henledes til de personer det drejer sig om..."

Det gøres gældende, at det med henblik på at opnå størst mulig indtægt har været tilsigtet af de sagsøgte, at den almindelige læser skulle kunne genkende bl.a. Sagsøger og opfatte beskrivelserne af ham m.fl. som udtryk for realiteter.

Det er også sådan udgivelsen er blevet opfattet, og det er i den forbindelse ikke muligt at anvende udtryk såsom "roman" som en generel ansvarsfraskrivelsesklausul.

Subsidiært gøres gældende, at de sagsøgte har disponeret ud fra en antagelse om eller ligegyldighed overfor, om den udgivne og markedsførte

tekst med rimelighed ville blive eller kunne forventes at blive opfattet som beskyldninger om virkelige begivenheder.

Udtalelserne er heller ikke i øvrigt fremsat i en sammenhæng, hvor der var rimelig anledning til dem.

De af de sagsøgte fremlagte anmeldelser, m.v., fremlagt som **bilag B til T**, kan ikke føre til, at de påstævnte udsagn skal anses for berettigede. Det fremgår tværtimod af disse bilag, at de sagsøgte selv oplyser, at bogen ”Titel 1” er baseret på Ø 1 og forfatterens ”*egne oplevelser med at flytte til Ø 1 med sin kone og søn*”, jf. f.eks. bilag B, s. 1.

Det er af bl.a. disse grunde, at søgsmålsindsigelsen om, at ”straffelovens § 267 ikke finder anvendelse på fiktive personer” eller at ”...Titel 1 som fiktivt værk og Fiktivt navn 1 som fiktiv karakter udelukker anvendelse af straffelovens injuriebestemmelser...”, jf. svarskriftets pkt. 40, er grundlæggende forkert, og forsimplet. De sagsøgte søgsmålsindsigelse er reelt blot et forsøg på at anvende udtrykket ”roman” som en generel ansvarsfraskrivelsesklausul. Det væsentlige for en stillingtagen til, om udsagnene falder indenfor anvendelsesområdet af § 267 er, om essensen af de påstævnte udsagn af den almindelige læser må anses for at udgøre beskyldninger fremsat overfor sagsøger, uanset hvordan de konkret er formuleret. Dette har vist sig at være til fældet, ganske som tilsigtet af de sagsøgte, og det er ikke det samme som at ”*søge inspiration fra det levede liv*”, jf. svarskriftets pkt. 19.

Det er noteret, at de sagsøgte i svarskriftets pkt. 21, in fine, beskriver ”Fiktivt navn 1”, som henviser til sagsøger, som en ”*hensynsløs bølge*”.

Oplysningerne om sagsøger, der omtales i svarskriftets pkt. 22, er ikke ”af generisk karakter”, når de sammenholdes. Derfor kan det ej heller lægges til grund, at disse oplysninger ikke henviser til sagsøger, og at de påstævnte udsagn ikke udgør beskyldninger fremsat imod ham. Det kan således heller ikke lægges sagsøger til last, at han er blevet ”genkendt”, eftersom dette netop har været muligt for enhver med blot et vist kendskab til forholdene, som tilsigtet af de sagsøgte i sagsøjemed.

De sagsøgte henvisning til præmis 38 i én udvalgt EMD-dom (sagen Marta Jelševar m.fl. mod Slovenien) kan ikke føre til noget andet resultat.

Ad påstand 3 bemærkes, at beløbets størrelse er fastsat i henhold til rets praksis, og under skyldig hensyntagen til de påstævnte udsagns alvorlige og krænkende karakter, som var tilsigtet med henblik på at opnå størst mulig omsætning.

Det samme gøres gældende til støtte for en bødestraf til de sagsøgte, jf. påstand 2.

Tillige bemærkes, at både straf- og tortgodtgørelsesniveauet blev tredoblet med vedtagelsen af lov nr. 1719 af 2018 (med virkning fra 1. januar 2019, jf. ændringslovens § 5, stk. 1).

De sagsøgte udlægning af byrettens kendelse om ikke at henvise sagen som principiel efter retsplejeloens § 226 er ikke korrekt. Kendelsen foregriber ikke denne sags behandling i øvrigt.

HOVEDANBRINGENDER, OVERSIGT

Til støtte for påstand 1 om det uberettigede i de af de sagsøgte fremsatte udtalelser gøres gældende :

- at (1) de af de sagsøgte fremsatte udtalelser er uberettigede som injurier, jf. straffelovens § 267, og
- at (2) udtalelserne derfor er fremsat med urette, jf. straffelovens § 270 og ulovbestemt mortifikationsgrundlag.

Til støtte for påstand 2 om straf gøres gældende:

- At (3) udtalelserne er injurierende og derfor strafbare, jf. straffelovens § 267, og

- At (4) bødestrafen skal udmåles under skyldig hensyntagen til de påstævnte udtalelsers alvorlige og krænkende karakter samt deres kommercielle øjemed.

Til støtte for påstand 3 om betaling gøres gældende:

- At (4) de sagsøgte, som følge af de fremsatte udtalelser er sagsøger tortgodtgørelse skyldig, jf. erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, og

At (5) erstatningen skal udmåles under skyldig hensyntagen til de på stævnte udtalelsers alvorlige og krænkende karakter samt deres kommercielle øjemed.

...”

Sagsøgte og GYLDENDAL A/S har i påstandsdokument anført:

”...

2. ANBRINGENDER

2.1 De omtvistede udsagn er ikke injurierende

2.1.1 Titel 1 er et fiktionsværk

- 8 Titel 1 er en roman med fiktiv handling. Den omstændighed, at romanen i et vist omfang tager afsæt i reelt eksisterende personer og begivenheder udelukker, jf. Østre Landsrets præmisser i sin dom af 17. marts 2011 gengivet i U.2011.3021.Ø, ikke, at værket i det hele er fiktivt. Omdrejningspunktet for U.2011.3021.Ø var en forfatters brug af performancekunstner Person 10's navn og billede i sin roman Titel 4 udgivet af Gyldendal.
- 9 I den pågældende sag vurderede retten, at romanen Titel 4 var et fiktivt værk og dens hovedperson en fiktiv karakter, til trods for ubestridelige sammenfald mellem den pågældende karakter og sagsøgeren i sagen. Det fremgår således af præmisserne at:

"Det er under sagen ubestridt, at sagsøgeren, Person 10, er afbildet på forsiden og indersiden af bogens omslag, og at navnet Person 10 anvendes i Titel 4 som navnet på en af bogens personer. Det er endvidere ubestridt, at det i bogen oplyses, at bogens person med navnet Person 10, ligesom sagsøgeren, Person 10, bor på Vej, at bogens person med navnet Person 10, ligesom sagsøgeren, Person 10, er fraskilt, at bogens person med navnet Person 10, ligesom sagsøgeren, Person 10, har to børn, som hedder Person 11 og Person 12, og at bogens person med navnet Person 10, ligesom sagsøgeren, Person 10, har modtaget økonomisk støtte til projekter."

- 10 Ved sin vurdering af hvorvidt der trods disse åbenlyse sammenfald med virkeligheden var tale om et fiktivt værk, lagde retten vægt på anmeldelser af bogen samt på forklaringer fra henholdsvis forfatter og forlægger, hvoraf det blandt andet fremgik at:

"[...] bogen, er fiktion, men at det er en pointe, at fortællingens hovedhistorie tager afsæt i reelt eksisterende personer og ting."

Det fremgik videre, at opfattelsen af bogen som fiktivt værk:

"bygger på værkets form, værkets litterære henvisninger og paralleller og værkets tydelige overskridelse af grænsen for realisme til surrealisme."

- 11 Titel 1 gør på omslaget tydeligt opmærksom på, at der er tale om en roman. Af teksten på bagsiden fremgår det, at:

"Romanen Titel 1 er en sitrende skildring af, hvor på en gang eventyrligt og udfordrende det kan være at flytte ind i et lille isoleret samfund."

- 12 Ø 1 nævnes aldrig i romanen. Sagsøgte har tydeligt distance ret romangeografien fra den konkrete geografi. Man kan f.eks. ikke sejle fra By 1 til Ø 1, alle vejnavne er ændret eller findes andre steder i Danmark, Ø 2 findes ikke på Sydsjælland, men ved Limfjordsejlen. Øen i Titel 1 er ikke et konkret sted, men er på den ene side et generisk eksempel på en lille dansk ø, og på den anden side et billede på øen som filosofisk og psykologisk koncept. Dette fremhæves i romanens Titel 1, som på den ene side er det latinske ord for "ø" og på den anden side et område i hjernen. Denne dualitet er allerede beskrevet i romanens indledningscitater.

*"Titel 1,
latin for ø.
Et område i hjernen
for sinds- og kropsbevidsthed,
gør mennesket i stand til at føle smerte."* (Bilag A, s.7)

- 13 Øen som metafor og drøm er endvidere et gennemgående tema i romanen, som følgende citater blandt andet vidner om:

" Dette tilsyneladende kludetæppe af lokale og tilflyttere ikke kun fra København eller andre steder i landet, men fra hele verden. Det kan vi se os selv være en del af. Det rummer begge vores verdener, hvor for

skellige de end synes at være. Et kosmopolitisk mylder af stemmer og kroppe på en lille for os ukendt ø. En drøm." (Bilag A, s. 14) [...]

Ø, et lille troldepejl i ordenes hav, det er, som om jeg kan se det der nede, i takt med at jeg fjerner mig." (Bilag A, s. 342) [...]

"Jeg kender disse mørke, dybe øjne. Men hvorfra? Min hukommelse er svækket. Det er noget, jeg har lagt mærke til i den sidste tid. Hvorfor kan jeg ikke længere huske? Hvor kender jeg øjnene fra, når nu de virker så bekendte, nærmest familiære? Øens sære øjne." (Bilag A, s. 347-348)

- 14 Øen i sig selv er på mange måder romanens egentlige hovedkarakter, der med sproget som redskab frigøres fra en konkret samtid og geografisk placering, og både fungerer som et flydende sindsbillede og et bindeled mellem fortid og nutid:

"Da kristendommen begyndte at brede sig, da præsterne ankom til landet, da de begyndte at ændre på øens psykiske struktur, da den strenge moral sænkede sig over menneskene her, som usynlige rustninger, der beskyttede de gode mod de onde, magien, trolldomskunsterne, blev raven også gjort til en forbandet fugl, der skulle dø, elimineres, fordi den kom direkte ud af den gamle tro, der lang tid efter kristendommens indførelse fortsat proppede de letbevægelige øboere med gale tanker." (Bilag A, s. 305).

- 15 Øens centrale og symbolske betydning i romanen understreges ligeledes af Sagsøgtes beskrivelse af romanen i et interview med Politiken i anledning af indstillingen af Titel 1 til Litteraturpris 2. Som svar på spørgsmålet om hvilken formulering eller sætning i bogen er særlig vigtig for ham svarer han således:

»John Donnes digt 'No Man Is An Island'. Som jeg har vendt om til: Ingen ø er et menneske, så det handler om, at øen faktisk er noget i sig selv. Et sted, som vi mennesker omformer. (Bilag B).

- 16 Karakteren Fiktivt navn 1 optræder første gang på s. 255 i romanen. På de første 254 sider etableres et tydeligt fiktivt univers, hvor virkeligheden ikke alene er sløret, men hvor der ofte indgår deciderede brud på realismen. Romanen henter således træk fra eventyr, myte og fantastik, og bevæger sig konstant på tærsklen mellem indre og ydre. På s. 90 fremgår til eksempel følgende:

"Det gælder om at være vågen, men det kan vi være på forskellig vis, siger jeg til Fiktivt navn 2, når hun påstår, at jeg ikke er der, at den ene del af min bevidsthed sover, mens den anden rejser rundt i egne, der slet ikke eksisterer." (Bilag A, s. 90)

- 17 Selv de passager i bogen, der umiddelbart giver indtryk af at tage udgangspunkt i faktisk oplevede situationer, har gennemgået en så dan sproglig og kreativ bearbejdning, at de er blevet en integreret del af bogens fiktive univers. Til eksempel:

"Da vi ankommer til havnen, ser vi færgen vende om og sejle tilbage, så vi kan komme med. Vi nåede færgen, der er ingen kister ombord. Kun venlighed." (Bilag A, s. 96)

Eller i de talrige beskrivelser af jegfortællerens naturobservationer:

"Kig nu, siger Fiktivt navn 13, edderkoppen, se den, far. Den store svulmende. De behårede ben. Korset. Den kan næsten ikke bevæge sig. Voldsomt drægtige korsspindler." (Bilag A, s. 188).

- 18 Det er i dette ubestrideligt fiktive univers, at Fiktivt navn 1 introduceres i sidste del af romanen, og det er i denne kontekst, hans karakter må læses. Han indgår i et persongalleri, der er karakteriseret ved at bestå af stilerede arketyper snarere end multifacetterede individer. Dette understøttes af, at forfatteren i en række tilfælde har udstyret dem med navne, der beskriver deres definerende karaktertræk eller rolle i romanen, f.eks. Fiktivt navn 6, Fiktivt navn 5, Fiktivt navn 17, Fiktivt navn 14, Fiktivt navn 15 og Fiktivt navn 7.
- 19 Persongalleriet i Titel 1 repræsenterer på den ene side den kondensering af samfundet som helhed, som et mindre øsamfund repræsenterer, og drager på den anden side inspiration fra eventyr og folkløse. Samtidig repræsenterer karaktererne hver især forskellige opfattelser af øen som sted, og er på den måde med til hele tiden at forme og udfordre jegfortællerens subjektive opfattelse af øen.
- 20 Sagsøgers estimering af, at omtrent 99 % af bogens indhold er direkte gengivelser af virkelige begivenheder (samtaler, m.v.), gengivet "én til én" må derfor også klart afvises.
- 21 Sagsøger har til støtte for sit synspunkt om, at romanen skildrer virkelige personer og begivenheder henvist til, at det af interviewet med Sagsøgte i anledning af indstillingen af Titel 1 til Litteraturpris 2 fremgår, at romanen er inspireret af Sagsøgte

egne oplevelser med at flytte til Ø 1. De sagsøgte har aldrig bestridt, at romanen drager inspiration fra forfatterens personlige erfaringer. Som illustreret ved Østre landsrets dom i U.2011.3021.Ø indebærer dette dog ikke, at der ikke er tale om et fiktivt værk. I interviewet fremhæves da også netop Sagsøgtes vekslen mellem stilistiske greb og inddragelse af lyrik, som definerende karaktertræk ved romanen:

"I romanen veksler du mellem en række stilistiske greb. Blandt andet slår du over i knækprosa og skriver for eksempel: »Øforening og bagholds personer/ sladder og selvmord/ synkende sole i skolernes dynd af traumelort./ Vridende larver i sort muld./ Dræbersnegle./ Tigermyg./ Sultne hvepse. /Kattelort i sofaen«. Hvorfor veksler du i dit formsprog?"

»Hvis jeg selv skal læse prosa, vil jeg gerne overraskes rent sprogligt. Man skal udfordre sproget. Jeg har forsøgt at gøre det på min måde, så teksten har et lyrisk drive«. (Bilag B)

- 22 Romanens dualitet, der sammenvæver erfaringer fra forfatterens egen erfarede virkelighed med ren fiktion, er et kendt litterært greb, der har talrige prominente repræsentanter. Af nyere eksempler fra dansk litteratur kan nævnes blandt andre Knud Romer i *Den som blinker er bange for døden* (2006) og *Kort over Paradis* (2018), Morten Pape i *Planen* (2015), Naja Marie Aidt i det prosalyriske værk *Har døden taget noget fra dig så giv det tilbage* (2017), Leonora Christina Skov i *Den der lever stille*, (2018) og Glenn Bech i *Farskibet*, (2021). Bevæger man sig længere tilbage i dansk litteraturhistorie kan man konstatere at der på ingen måde er tale om et nyt fænomen. Tendensen trækker tråde helt tilbage til Amalie Skram i *Professor Hieronimus* (1895), Hans Kirk i *Fiskerne* (1928) og Aksel Sandemose i *En flygtning krydser sit spor* (1933), mens den fortsættes via forfattere som Klaus Rifbjerg i *Marts 1970* (1970) og Tove Ditlevsen i *Gift* (1971) og Vilhelms værelse (1975). Titel 1 indskrives sig således i en lang tradition af skønlitterære værker, der tager afsæt i konkrete oplevelser og indtryk, men ved brug af fiktionens sproglige og stilistiske virkemidler transformerer disse til noget almengyldigt. Netop dette fremhæves således også i nomineringsteksten til Litteraturpris 1, 2025.

"Sagsøgtes Titel 1 udforsker grænserne for både den geografiske og litterære bevægelse. Den handler om at skrive et liv, der leves her og nu. At finde sprækken ind til det sprog, der skaber det, som det for"

tællende jeg i bogen har levet, og flytte det over ”skriftens og fiktionens virkelighed” , som det hedder et sted.” (Bilag C)

- 23 Sagsøgte har også selv fremhævet forholdet mellem virkelighed og fiktion i relation til Titel 1. I et interview til podcasten Program fra 22. oktober 2024 udtaler han således blandt andet:

ca. 06:39 til - ”Jamen jeg bruger da virkeligheden ekstremt meget, men den skal igennem mit sind for at blive spyttet ud på den anden side. Og fiktionen er ikke virkeligheden, men fiktionen kan belyse virkeligheden.”

- 24 Sagsøgers gengivelse af dele af interviewet i det skriftlige Bilag 8 fremstår i øvrigt fordrejet og illoyal. En udvidet gengivelse af de dele af interviewet, som sagsøger henviser til, er derfor fremlagt som Bilag U. De sagsøgte tilføjelser er fremhævet med blå.

- 25 Den debat, som udgivelsen af Titel 1 har givet anledning til, om grænserne for fiktionen er langt fra ny. For forfattere både i Danmark og internationalt har altid draget inspiration fra det levede liv, undertiden med den følge, at virkelige personer har ment at kunne genkende sig selv og har følt sig ramt. Dette indebærer dog ikke, at et i øvrigt åbenlyst fiktivt værk bliver non-fiktion. Peter Nielsen har, som led i debatten omkring Titel 1, i artiklen Forfatterens død er en stråmand (Information, 29. nov. 2024), argumenteret for netop denne essentielle sondring.

”Den autofiktive bevidsthed er kun taget til, og forfattere skriver i højere grad i spændingsfeltet mellem det fiktive og det virkelige. Legen er blevet mere raffineret, men det ændrer ikke det grundlæggende, at den litterære fiktive tekst adskiller sig kategorisk fra den ikkefiktive.” (Bilag M)

- 26 Det samme har Jeppe Krogsgaard Christensen i sin kommentar *Den altædende forfatter* (Kristeligt Dagblad, 6. september 2024) med henvisning til blandt andet U.2011.3021.Ø (Bilag N).
- 27 Titel 1 er således et kunstnerisk værk, der eksperimenterer med formen, som indeholder litterære referencer, og som hyppigt overskrider grænsen mellem realisme og surrealisme. Romanen opfylder således de samme kriterier, der i U.2011.3021.Ø lå til grund for Østre Landsrets vurdering af, at Titel 4 var et fiktivt værk.

2.1.2 Fiktivt navn 1 er en fiktiv karakter

- 28 Det må afvises, at den almene læser alene på baggrund af bogens beskrivelser vil identificere karakteren Fiktivt navn 1 med Sagsøger. Fiktivt navn 1-karakterens udseende, familiehistorie, alder, tilhørsforhold eller lignende, som ville gøre ham genkendelig som individ er således fra værende fra bogen. Han er derimod, som beskrevet, én arketype blandt mange. I bogens persongalleri repræsenterer han således den entreprenante virksomhedsejer, som kan genfindes i de fleste lokale samfund. I tråd med de stereotyper, der i særdeleshed genfindes i eventyreren, fremstilles han karikeret som en hensynsløs bølle. Karakteren Fiktivt navn 1's antagonistiske rolle i romanen hænger i høj grad sammen med, at han med sin hurtige bil, sine forretningseventyr og sine forbindelser til hovedstaden, udfordrer jegfortællerens drøm om øen som ramme om et mere autentisk liv, ligesom det også er tilfældet med bogens øvrige antagonister, f.eks. frugtavlerv Fiktivt navn 8 og svinebonden Fiktivt navn 7. Dette understreges af forfatterens beskrivelse af Fiktivt navn 1's rejse fra øen:

"En dag var det, som om der var noget der havde sluppet, som om en ny frisk brise fejede hen over øen. Fiktivt navn 1 var rejst." s. 334

- 29 Fiktivt navn 1 er således en karakter med en specifik og begrænset rolle og funktion i romanen Titel 1, og er ikke synonym med Sagsøger. Det er derfor også forkert, når sagsøger anfører, at de søgte i svarskriftets pkt. 21 "henviser til sagsøger, som en "hensynsløs bølle"", idet der tydeligvis henvises til romankarakteren Fiktivt navn 1.
- 30 Fiktivt navn 1's eneste fællestræk med Sagsøger er, at de begge ejer en restaurant og en sportsvogn - dog af forskelligt mærke - og har en baggrund som "security-vagt". Der er tale om oplysninger af almindelig og generisk karakter, som heller ikke kan anses som private eller sensitive. Da Sagsøger desuden ikke er en offentlig person, må en eventuel sammenkædning mellem hans person og karakteren Fiktivt navn 1 anses for begrænset til læsere med et indgående, personligt kendskab til Sagsøger. Sådanne læsere, som kender Sagsøger personligt, og eventuelt måtte drage en parallel mellem ham og Fiktivt navn 1 vil samtidig vide, at de udsagn, som er omfattet af Sagsøgers påstand 1, er ren fiktion.
- 31 Sagsøgers henvisning til Højesterets dom af 6. januar 1999 (gengivet i U.1999.560.H) er i den henseende ikke relevant, idet sagen ikke vedrørte et fiktivt værk, men en artikel hvori beskyldninger om udlevering af fortroligt materiale var rettet mod en konkret tidligere medarbejder i Danske Bank, hvis navn ikke fremgik af artiklen, men som

nemt kunne identificeres på grundlag af nogle meget specifikke oplysninger i artiklen.

- 32 Det er herudover misvisende, når sagsøger omtaler Højesterets præmisser i dommen som "*normen for identificering*", idet der alene er tale om en konkret vurdering af, at det på baggrund af de meget specifikke, personhenførbare oplysninger i artiklen var muligt at identificere, hvem beskyldningerne angik. Hertil kommer, at den personskreds, der kunne anses at have "*et vist kendskab til forholdene i Den Danske Bank*", som minimum omfattede samtlige den pågældendes tidligere samt nuværende kolleger og det samlede danske pressekorps. Der var således tale om en væsentligt større personskreds end den, der eventuelt måtte drage en parallel mellem romankarakteren Fiktivt navn 1 og Sagsøger.
- 33 Sagsøger synes da også at anerkende, at den relevante kendskabskreds i relation til en roman som Titel 1 er "den almindelige læser" idet han senere i replikken anfører at:

"Det væsentlige for en stillingtagen til, om udsagnene falder indenfor anvendelsesområdet af § 267 er, om essensen af de påståvnte udsagn af den almindelige læser må anses for at udgøre beskyldninger fremsat overfor sagsøger, uanset hvordan de konkret er formuleret." (Min understregning)

2.1.3 Debatten om sammenfald mellem karakterer i Titel 1 og virkelige personer er lokalt forankret

- 34 Den almindelige læser kender ikke Sagsøger, og kan alene være blevet bekendt med ham som følge af hans frivillige optræden i medierne i kølvandet på udgivelsen af Titel 1.
- 35 Sagsøger har fremlagt en række opslag fra Facebookgruppen *Fælles skabet Ø 1*, hvori fire medlemmer af gruppen omtaler Titel 1 (Bilag 2 -7). Disse bilag skal ifølge sagsøgeren understøtte, at passager i Titel 1 er blevet opfattet som direkte beskrivelser af virkeligheden.
- 36 Facebookgruppen er ifølge beskrivelsen "*Samlingssted for alle med tilknytning til Ø 1: Fastboende, fritidshusejere, fraflyttede, tilflyttere, voksne Ø 1-børn.*" (Bilag V). Bilagene understøtter dermed netop, at en eventuel identifikation mellem karakterer i Titel 1 og virkelige personer er begrænset til personer med nær tilknytning til Ø 1, mens den almindelige læser ikke ville drage sådanne paralleller, uden at have fået dem påpeget gennem eksempelvis sagsøgers udtalelser til medierne.

- 37 Det af sagsøger anførte om "*brug af en fra de sagsøgtes side bevidst ineffektiv pseudonymisering i salgsøjemed*" med henblik på at "*opnå størst mulig økonomisk fortjeneste*" savner derfor også mening. For det første er der ikke tale om "*pseudonymisering*", idet der ikke er tale om beskrivelser af virkelige personer, og for det andet er det et ubegrundet postulat, at den angiveligt "*ineffektive*" pseudonymisering skulle være sket "*i salgsøjemed*" for "*opnå størst mulig økonomisk fortjeneste*". De sagsøgte har ikke på nogen måde markedsført romanen som en faktuel beskrivelse af Sagsøger eller andre beboere på Ø 1, og noget sådant havde desuden næppe været salgsfremmende, idet den almindelige læser ikke kan antages at have nogen interesse i at læse om en for læseren helt ukendt person, der endvidere kun spiller en perifer rolle i romanen.
- 38 Debatten i Facebookgruppen *Fællesskabet Ø 1* er i øvrigt langt mere nuanceret end de af sagsøgeren udvalgte opslag giver indtryk af. Der er således også inden for Fællesskabet Ø 1 flere, der, på linje med det samlede danske anmelderkorps, mener, at Titel 1 både sprogligt og tematisk rækker langt ud over den virkelighed, som fiktionen tager afsæt i (Bilag W, Bilag X og Bilag Y).
- 39 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (herefter "EMD") har i en række sager taget stilling til sager om påståede ærekrænkelser fremsat i fiktive værker, der baserer sig på eller drager inspiration fra virkelige personer og begivenheder.
- 40 EMD har i den henseende fremhævet, at læseren i almindelighed ikke vil anskue karakterer i romaner som portrætter af virkelige personer. I dom af 11. marts 2014 *Marta Jelševar m.fl. mod Slovenien*, som omhandlede en roman, der hentede inspiration fra en virkelig familie, men tilføjede fiktive elementer, herunder historier om tyveri og ulovlig alkoholproduktion udtalte EMD således:

"Lastly, the Court finds it important to note, as did the Constitutional Court, that the book at issue was written not as a biography but as a work of fiction and, as such, would not be understood by most readers as portraying real people. In this connection, the Court would emphasise that even the applicants' family acquaintances, which perceived certain similarities between the literary characters and, in particular, the applicants' mother, mostly denied the possibility that the character in the book represented a truthful depiction of the actual person concerned (see paragraphs 10 and 12 above)." Pr. 38

- 41 EMD har i sin praksis vedrørende påståede ærekrænkelser fremsat i romanværker videre lagt vægt på, at romanen som udtryksform appellerer til en forholdsvis snæver offentlighed sammenlignet med eksempelvis massemedierne, og at en eventuel skadevirkning af udslag i et litterært værk derfor er begrænsede, F.eks. *Karataş mod Tyrkiet*, sagsnr. 23168/94, 8. juli 1999, pr. 52; *Alinak mod Tyrkiet*, sagsnr. 40287, 29. marts 2005, pr. 41 og *Marta Jelševar m.fl. mod Slovenien*, sagsnr. 47318/07, 11. marts 2014, pr. 34.
- 42 Sagsøgers centrale anbringender om, at "genkendelse" af Sagsøger i offentligheden som Titel 1's Fiktivt navn 1 har været tilsigtet af de sagsøgte, må derfor i det hele afvises.

2.1.4 Straffelovens injuriebestemmelser finder ikke anvendelse på fiktionsværker

- 43 Som følge af at Titel 1 er et fiktivt værk, og Fiktivt navn 1 en fiktiv karakter, gør Sagsøgte og Gyldendal gældende, at straffelovens injurie bestemmelser ikke finder anvendelse.
- 44 Af straffelovens § 267 følger, at "*Den, der fremsætter eller udbreder en udtalelse eller anden meddelelse eller foretager en handling, der er egnet til at krænke nogens ære, straffes for ærekrænkelse med bøde eller fængsel indtil 1 år.*"
- 45 Bestemmelsen omfatter fysiske og juridiske personer. Den finder ikke anvendelse på fiktive personer, herunder romanfigurer. Dette fastslog Østre Landsret i U.2011.3021.Ø.
- 46 Person 10 gjorde i sagen blandt andet gældende, at han blev taget til indtægt for ytringer fremsat af romankarakteren af samme navn, og at dette var i strid med straffelovens § 267, idet de pågældende ytringer kunne opfattes som henholdsvis racistiske og som udtryk for sympati med den tyske terrororganisation Rote Armé Fraktion. Dette afviste landsretten under henvisning til, at romanen i det hele var et fiktionsværk, og at de pågældende ytringer utvivlsomt var tillagt en fiktiv person.
- 47 Landsrettens præmisser i U.2011.3021.Ø finder tilsvarende anvendelse på Sagsøgtes roman Titel 1, som åbenlyst er et fiktionsværk, ligesom Fiktivt navn 1 er en fiktiv karakter, der ikke er synonym med virkelighedens Sagsøger.

2.2 Udsagn i Titel 1 er omfattet af Sagsøgtes og Gyldendals ytringsfrihed -

- 48 Titel 1 som litterært værk og dermed også de omstridte udsagn indeholdt i romanen er udtryk for deltagelse i en debat om emner af samfundsmæssig og politisk interesse, som nyder en stærk beskyttelse efter EMRK artikel 10.
- 49 Retspraksis fra EMD har fastslået, at en roman er en kunstnerisk udtryksform omfattet af EMRK artikel 10, og at forfattere af litterære værker bidrager til udvekslingen af ideer og holdninger, som er nødvendige i et demokratisk samfund. Sådanne udtryk nyder derfor en høj grad af beskyttelse efter artikel 10 og staten er følgelig forpligtet til ikke at gøre unødigt indgreb i forfatteres ytringsfrihed (F.eks. *Marta Jelševar m.fl. mod Slovenien*, sagsnr. 47318/07, 11. marts 2014, pr. 33)
- 50 EMD har i tilknytning hertil fastslået, at ikke alene en romans substans, men tillige dens stil nyder beskyttelse i henhold til EMRK artikel 10. Stilbeskyttelsen kommer til udtryk i at forfattere har frihed til at udtrykke sig i forskellige stilarter, der blandt andet kan indebære en vis grad af overdrivelse og gøre brug af farverigt og ekspressivt sprog. (F.eks. *Marta Jelševar m.fl. mod Slovenien*, sagsnr. 47318/07, 11. marts 2014, pr. 34).
- 51 I U.2011.3021.Ø fastslog Østre Landsret, at retten til ytringsfrihed også omfatter videreformidling af andres ideer og meninger, herunder gennem forlagsvirksomhed. Beskyttelsen i henhold til EMRK artikel 10 omfatter således både Sagsøgte og Gyldendal
- 52 Titel 1 er utvivlsomt et kunstnerisk, litterært værk, der fluktuerer mellem det poetisk fabulerende og det nøgternt observerende. Samtidig er det en roman, der taler ind i aktuelle problemstillinger såsom den voksende kløft mellem by- og landområder, affolkning af danske øer, og presset på naturen fra det traditionelle landbrug. Netop denne dobbelthed fremhæves i en række anmeldelser af romanen samt i nomineringsteksterne til de priser den er blevet indstillet til, herunder Litteraturpris 3 2024.

"Titel 1 blæser ikke væk i en fantasiverden, selv om den i den grad interesserer sig for den menneskelige forestillingskraft. Den bruger kraften til at fortælle et lille ø-samfunds historie i en større historie, faktisk den helt store: Fra bondestenalderen for 7.000 år siden, over kolonia

lismen og til i dag, hvor vi stadig er underlagt et system fra fortiden med økonomisk ulighed og racisme." (Bilag D)

- 53 Det er i det hele taget et stort set enigt anmelderkorps, der i medier spændende fra Lolland-Falsters Folketidende til de landsdækkende dagblade har fremhævet romanens litterære og poetiske kvaliteter. Bilag O - T indeholder en række eksempler på sådanne anmeldelser.

- 54 I Politikens anmeldelse af Dato 2 2024 anføres blandt andet:

"Sagsøgte har en særlig sans for at skrive om virkeligheden, selv om sansningen tager ti ture rundt om hjernens hemmelige områ der, inden den når frem til papiret som lysende klare sætninger." (Bi lag O)

- 55 I Weekendavisens anmeldelse af Dato 3 2024 fremgår det at:

"Bogen bliver en widescreenversion af H.C. Andersens eventyr om »Vanddraaben«, en stor, ømt og dramatisk myldrende roman om en lille ø." (Bilag P)

- 56 Jyllandsposten kalder Titel 1 for "vigtig læsning":

"Titel 1" er derfor vigtig læsning, hvis man interesserer sig for et Danmark, der vakler mod en usikker fremtid. Den indskraver elegant også fortidens Danmark. Og den er hele vejen forankret i Sagsøgtes sammensatte sprog. Der er sikkert passager i "Titel 1", der er mindst lige så meget litteratur, som de gengiver et "levet liv". (Bilag Q)

- 57 Lolland-Falsters Folketidende tager i sin lidt senere anmeldelse af Dato 4 2024 fat i den debat, som romanen på dette tidspunkt havde genereret og skriver at:

"Man kan læse den som litteratur. Som et værk hævet over tid og sted. Som en fortælling om at være ny i et lille samfund. Tilflytter med drømme om fællesskab og natur. Som en beretning om håb, længsler, erfaringer, skuffelser, bristede illusioner og alle mulige andre sider af menneskelivet. Og når støvet en dag har lagt sig. Når den gamle die - selfærge er hugget op, og haven groet til. Når slægter har fulgt slæg - ters gang, børnene er blevet de gamle og nye børn kommet til, vil "Titel 1" kunne stå tilbage som et poetisk, sansende værk med strofer af stor, stor skønhed." (Bilag R)

- 58 Desuden vedlægges anmeldelser fra Information af Dato 3 2024(Bilag S) og Berlingske af Dato 5 2024 (Bilag T).
- 59 Både romanens litterære kvaliteter, de almengyldige problemstillinger og den rejser, og den diskussion omkring litteraturens rolle og grænser den har genereret, både i pressen og mere lokalt som eksempelvis i facebookgruppen Fællesskabet Ø 1 understøtter, at der tilkommer de sagsøgte en særligt stærk ytringsfrihedsbeskyttelse i henhold til EMRK artikel 10, fordi de som helholdsvis forfatter til - og udgiver af Titel 1 bidrager til udveksling af ideer og meninger, hvilket er afgørende for et demokratisk samfund.
- 60 Hertil kommer, at der i Titel 1 ikke er gengivet nogen personoplysninger om Sagsøger. Dermed adskiller sagen sig fra U.2011.3021.Ø der indeholdt personoplysninger om sagsøgeren i form af dennes billede, navn, adresse mv. og hvor retten derfor foretog en hensynsafvejning mellem forfatterens ytringsfrihed efter EMRK artikel 10 over for sagsøgerens ret til respekt for privatliv efter EMRK artikel 8. For så vidt angik den del af U.2011.3021.Ø der vedrørte injurier i henhold til § 267 foretog retten derimod ikke en hensynsafvejning mellem EMRK artikel 10 og 8, men begrænsede sig til at henvise til det omhandlede værks fiktive karakter:

"De udtalelser, som Person 10 her har henvist til, er utvivlsomt tillagt en fiktiv person, og udtalelserne findes ikke at krænke Person 10."

- 61 I denne sag er det derfor de sagsøgtes opfattelse, at en afvejning af de sagsøgtes ytringsfrihed i henhold til EMRK artikel 10 over for hensynet til Sagsøgers privatliv i henhold til EMRK artikel 8 som udgangspunkt ikke er relevant, og i det omfang en sådan afvejning skal foretages, at den under alle omstændigheder må falde ud til de sagsøgtes fordel, idet Sagsøgers subjektive oplevelse af at kunne genkende sig selv i den fiktive romankarakter Fiktivt navn 1 ikke medfører, at der er nogen tungtvejende hensyn at tage til hans ret til respekt for privatliv.
- 62 Når der henses til udfaldet af U.2011.3021.Ø, må det anses for sandsynligt, at Sagsøgte kunne have lagt sig langt tættere op ad virkeligheden, end hvad der er tilfældet i Titel 1, uden derved at overskride grænserne for sin kunstneriske ytringsfrihed. Sagsøgtes fortælling i Titel 1 om en navngiven ø, befolket af karakterer, der ikke har navnesammenfald med hverken sagsøger eller andre indbyggere på Ø 1, og som har fokus på sproglige virkemidler og ar

ketyper fremfor på virkelige hændelser, forhold og personer, må der med utvivlsomt anses for at ligge inden for rammerne af hans og Gyldendals ytringsfrihed.

- 63 Samlet gøres det gældende, at Titel 1, som fiktivt værk, og Fiktivt navn 1, som fiktiv karakter, udelukker anvendelse af straffelovens injuriebestemmelser. I det omfang, de enkelte sammenfald, der er mellem Sagsøger og romanfiguren Fiktivt navn 1, måtte føre til, at retten finder, at den almindelige læser vil identificere romankarakteren Fiktivt navn 1 med Sagsøger, er udsagnene lovlige som følge af den stærke ytringsfrihedsbeskyttelse, der tilkommer Sagsøgte og Gyldendal som henholdsvis forfatter til og udgiver af et litterært værk af generel samfundsmæssig interesse. Sagsøgte og Gyldendal skal derfor under alle omstændigheder frifindes.

2.3 Sagsøger har ikke iagttaget inkassolovens § 10

- 64 Fristen i en påkravsskrivelse skal i henhold til inkassolovens § 10, stk. 3 være på mindst 10 dage fra afsendelsen af skrivelsen.
- 65 Sagsøgeren sendte ved sin advokat påkravsskrivelse til de sagsøgte den 14. februar 2025. Fristen for at imødekomme de fremsatte krav var fastsat til den 19. februar 2015, dvs. 5 dage senere. Til trods for at de sagsøgte bekræftede modtagelsen af påkravsskrivelsen den 18. februar, og tilkendegav, at sagen ville blive gennemgået med henblik på stillingtagen til de fremsatte krav "snarest muligt", indgav sagsøgeren allerede den 20. februar 2025 stævning via sin advokat.
- 66 Sagsøgeren har således udtaget stævningen uden at iagttage inkassolovens § 10. Som følge heraf kan sagsøgeren – hvis sagsøgeren måtte få medhold i sit krav – ikke tilkendes omkostninger, der overstiger det beløb, som sagsøgeren kunne have krævet i en påkravsskrivelse udformet i overensstemmelse med inkassolovens § 10.
- 67 Det af sagsøger i replikken anførte om, at de sagsøgte ikke har taget bekræftende til genmæle, ændrer ikke på dette udgangspunkt.

...”

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

Det fremgår af straffelovens § 267, stk. 1, at den, der fremsætter eller udbreder en udtalelse eller anden meddelelse eller foretager en handling, der er egnet til at krænke nogens ære, straffes for ærekrænkelse.

Det er ubestridt, at det af bogen ”Titel 1” fremgår, at karakteren Fiktivt navn 1 begår strafbare forhold i form af bl.a. indbrud, trusler og spirituskørsel som anført i sagsøgerens påstand.

Det er om karakteren Fiktivt navn 1 videre beskrevet, at han er securityvagt i hovedsta den. Han driver Fiktivt restaurant samt Airbnb på en unavngiven ø, li gesom Fiktivt navn 1 kører i en sportsvogn og på et tidspunkt skifter denne til en anden sportsvogn.

Det må om Sagsøgers person lægges til grund, at han driver et vagtfirma i Københavnsområdet samt Restaurant på Ø 1. Han har haft udlej ning via Airbnb på Ø 1. Han kørte i en sportsvogn, som han på et tidspunkt udskiftede med en anden sportsvogn.

Det må således lægges til grund, at der på disse punkter er væsentlige sammen fald mellem Sagsøger og karakteren Fiktivt navn 1 i ”Titel 1”.

Sagsøgte har under hovedforhandlingen forklaret, at han vedrørende Fiktivt navn 1 har taget udgangspunkt i en oplevelse, som han har haft, og så har han digtet videre derfra. Han har i programmet ”Program” den 22. oktober 2024 ud talt, at Sagsøger var inspirationen til karakteren Fiktivt navn 1. Sagsøgte har under hovedforhandlingen dog også forklaret, at Fiktivt navn 1 ikke er Sagsøger, og ikke har med Sagsøger at gøre. Karaktererne i bogen er ikke et produkt af fortællerens egen vurdering, men de er født via øens sladder og rygter.

Retten lægger herefter og efter de oven for beskrevne sammenfald mellem ka rakteren Fiktivt navn 1 og Sagsøgers personlige forhold til grund, at karakteren Fiktivt navn 1 er skabt med tydelig inspiration fra Sagsøgers person, ligesom det efter den af Sagsøger afgivne forklaring lægges til grund, at der i bogen er beskrivel ser af episoder, der har lighedspunkter med Sagsøgers liv, herunder episo der, hvor Sagsøger har været sammen med Sagsøgte.

Udsagnene i ”Titel 1” om, at karakteren Fiktivt navn 1 begår strafbare forhold i form af indbrud, trusler, ulovlig tvang, spirituskørsel og kørsel i en uindregistreret bil er beskyldninger, som herefter er egnet til at krænke Sagsøgers ære, jf. straffelovens § 267.

Det fremgår af straffelovens § 269, at en ærekrænkelse er straffri, hvis den er fremkommet i en sammenhæng, hvor der var rimelig anledning til den.

Af bestemmelsens stk. 2, fremgår, at der ved vurderingen heraf blandt andet skal tages hensyn til, om sandheden af en beskyldning bevises, eller om der var et tilstrækkeligt faktisk grundlag for ærekrænkelsen, og om fremsættelsen eller udbredelsen heraf skete i god tro og til varetagelse af en anerkendelsesværdig interesse.

Sagsøgte og Gyldendal har ikke søgt at føre sandhedsbevis for, at Sagsøger har gjort sig skyldig i indbrud eller andre af de oven for beskrevne for hold, der er fremsat i bogen vedrørende karakteren Fiktivt navn 1.

Sagsøgte og Gyldendal har således ikke grundlag for at anse disse ytringer for sande eller for at fremsætte disse.

Spørgsmålet er derfor herefter, om ytringerne, når disse afvejes over for hensynet til Sagsøgers omdømme, fortjener beskyttelse i den sammenhæng, hvor ytringerne er fremsat.

Skønlitterære fremstillinger må generelt have vide rammer for at inddrage eller referere til bestemte personer, der mere eller mindre åbenlyst kan identificeres.

Ved afvejningen må der på den ene side lægges vægt på, at de nævnte ytringer om karakteren Fiktivt navn 1 udgør et groft personligt angreb mod Sagsøger, idet ytringerne har karakter af beskyldninger.

Der må på den anden side lægges vægt på, at bogen ”Titel 1” ikke er et dokumentarisk værk om Sagsøgers liv, idet bogen er en skønlitterær roman, der foregår på en unavngiven ø. Karakteren Fiktivt navn 1 er en blandt mange bi-personer i bogen.

Uanset at der i romanen gengives virkelige hændelser, fremstår romanen som en opdigtet fortælling. Romanen anvender forskellige sprogformer og veksler mellem prosa og poesi, ligesom romanen springer i tid. Det må efter indholdet af bogen samt efter den af Vidne 2 afgivne forklaring videre lægges til grund, at romanen i nogle passager er fabulerende og har karakter af et eventyr.

Romanen indeholder endvidere en kærlighedshistorie og berører emner af samfundsmæssig interesse, herunder om naturens ødelæggelse, om forskellen på land og by og om at være tilflytter til et mindre samfund.

Retten må videre lægge til grund, at en læser af bogen, der ikke har kendskab til forholdene på Ø 1 eller Sagsøger, på ingen måde vil identificere karakteren Fiktivt navn 1 med Sagsøger.

Efter en samlet afvejning af de anførte hensyn og under hensyntagen til den frihed, der tilkommer Sagsøgte og Gyldendal A/S som udøvende kunstner og ansvarshavende forlag, finder retten, at fremsættelsen af de ærekrænkende ytringer er straffri, idet straffelovens § 267 må fortolkes i lyset af ytringsfrihedsbestemmelsen i artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Sagsøgte og Gyldendal A/S vil som følge heraf være at frifinde for påstandene om bøde, erstatning samt mortifikation.

Da Sagsøger har tabt sagen, skal han betale sagsomkostninger til Sagsøgte og Gyldendal A/S. Retten har ved fastsættelse af udgiften til advokat lagt vægt på, at de sagsøgte, der begge har krav på sagsomkostninger, har været repræsenteret af samme advokat, og beløbet er derfor reduceret med 1/3 i forhold til det beløb, der ville være tillagt, såfremt advokaten alene havde repræsenteret en part i sagen.

Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald fastsat til dækning af advokatudgift med 20.000 kr. til Gyldendal A/S og 25.000 kr. til Sagsøgte. Gyldendal A/S er momsregistreret, og Sagsøgte er ikke momsregistreret.

THI KENDES FOR RET:

Sagsøgte og Gyldendal A/S frifindes.

Sagsøger skal til Sagsøgte betale sagsomkostninger med 25.000 kr.

Sagsøger skal til Gyldendal A/S betale sagsomkostninger med 20.000 kr.

Sagsomkostningerne, der skal betales inden 14 dage, bliver forrentet efter rentelovens § 8 a.

Publiceret til portalen d. 19-12-2025 kl. 13:00

Modtagere: Sagsøger, Advokat (H) Christian F.

Jensen, Advokat (H) Martin Dahl Pedersen, Sagsøgte GYLDENDAL A/S, Sagsøgte